

अपरेणा (instr. von अपर) praep. *hinter; westlich von*, mit dem acc.: वेदिम् KĀTJ. ÇR. 3, 1, 4, 24. परिधीन् 3, 1, 17, 7, 3, 15. u. s. w. ग्रामम् P. 5, 3, 35, Sch.

अपरेतरा (अपरा *Westen* + इतरा *entgegengesetzt*) f. Osten H. ८. 29.

अपरेद्युस् (अपरे, loc. von अपर, + द्युस्) adv. *am folgenden Tage* P. 5, 3, 22. Vop. 7, 103. AK. 3, 5, 21. ÂÇV. GRHJ. 2, 5. R. 1, 9, 52. पूर्वद्युरपरेद्युर्वा आङ्कर्मण्युपस्थिते । निमन्त्रयेत u. s. w. *den Tag vorher oder an dem auf diesen folgenden Tage*, d. i. *an demselben Tage* M. 3, 187. Substantivisch als loc. aufgefasst: अपरेद्युः संप्राप्ते N. 13, 14.

अपरोक्ष (3. अ + प०) adj. *wahrnehmbar* ŚĀH. D. 30, 7. Davon 1) अपरोक्षत्वं praep. *im Angesichte von*, mit dem gen.: अपरोक्षं कस्तस्य समुद्गमप्राप्तयत् R. 6, 32, 18. — 2) अपरोक्षान्तां adv. *offenbar*: यत्सन्नादापरोक्षत्वाद्भ्रम् ÇAT. BR. 14, 6, 4, 1. 5, 1. = BRH. ÂR. UP. 3, 4, 1. 3, 5.

अपरोध (von रूध् mit अप) m. *Ausschluss, Verbot*: अग्निप्रयागमभिषुावन्ति देशानपरोधेन KĀTJ. ÇR. 24, 3, 31.

अपर्णा (3. अ + पर्णा) 1) adj. *blattlos*. — 2) f. ०र्णा ein Beinamen der Durgā AK. 4, 1, 4, 33. H. 203. eine Tochter Himavats' und der Menā, die gar keine Speise (*kein Blatt*) zu sich nahm; die beiden andern Töchter heissen एकपर्णा und एकपाटला HARIV. 943. fgg.

अपर्तु (1. अ + ऋत्) adj. *unzeitig*: यत्र विज्ञायते यमिन्धर्पतुः सा पृथ्वीन्तिष्णाति रिफली रूशती AV. 3, 28, 1.

अपर्यु denom. von अपर gaṇa काण्डादि.

अपर्यन्त (3. अ + प०) adj. *unbegrenzt*: तद्वैतव्यावच्छक्तं संवत्सरास्तावदमृतमनन्तमपर्यन्तम् ÇAT. BR. 10, 1, 5, 4. बह्वारनत्स्यापर्यन्तस्य 14, 9, 4, 10. (= BRH. ÂR. UP. 6, 2, 7.) अपर्यन्तबलो राज्ञा MBH. 2, 578. तदन्तमपर्यन्तं दुर्जयवानरं बलम् R. 6, 1, 17.

अपर्वक (von 3. अ + पर्वन्) adj. *ohne Gelenk* ÇAT. BR. 11, 1, 6, 32.

अपर्वदाड (2. अपर्वन् + दाड) m. *eine Art Zuckerrohr* (रामशरत्तृणा) RĀGĀN. im ÇKDR.

1. अपर्वन् (3. अ + प०) n. 1) *eine Stelle, wo kein Gelenk ist*: अर्द्धे वज्रेण वि रिणा अपर्वन् RV. 4, 19, 3. — 2) *ein Tag, der nicht पर्वन्* (s. d.) ist: चलत्पर्वणि मन्त्री HARIV. 4262. राङ्गग्रसदादित्यमपर्वणि 9872. शिरोऽपर्वणि मुण्डितम् PAKĀT. IV, 49.

2. अपर्वन् (wie eben) adj. *ohne Gelenke*.

अपल n. *Keil* (कीलक) ÇABDAM. im ÇKDR.

अपलाय (von लप् mit अप) m. 1) *Verschweigung* AK. 4, 1, 5, 17. H. 276. an. 4, 206. MED. p. 23. P. 1, 3, 44, Sch. — 2) *Liebe, Zuneigung* (प्रेमन्) H. an. MED. — 3) *die Gegend zwischen dem Schulterblatt und den Rippen, Achselhöhle* SUÇR. 1, 349, 19.

अपलायिन् (wie eben) adj. *verschweigend, verhehlend*, mit dem gen. des obj.: साधारणस्य (öffentliches Gut) JĀGĀN. 2, 236.

अपलाल N. pr. eines Rakshas BURN. Intr. 377.

अपलायी (3. अ + प०) adj. *unbelaubt* RV. 10, 27, 14.

अपलायिका (von लप् mit अप) f. *Durst* H. 393, wo beide Ausgaben und die verglichenen Handschriften fälschlich अपलासिका lesen; ÇKDR. wie wir mit Anführung derselben Autorität.

अपलायिन् (wie eben) adj. P. 3, 2, 144. *durstig*.

अपलायुक (wie eben), अनपलायुकम् P. 6, 2, 160, Sch.

अपलासिका s. अपलायिका.

अपलित (3. अ + प०) adj. *nicht ergraut*: केशोः AV. 19, 60, 1.

अपलुप (nom. act. von लुप् mit अप), अपलुपं (acc.) (= अपलोत्तु) नाश-क्वचन् ved. P. 3, 4, 12, Sch.

अपलूलनकृत (3. अ + प०) adj. *ungebeizt*: दीक्षितवसनम् ÇAT. BR. 3, 1, 2, 19. Sch.: नारद्व्यसक्तिनेनाधितम्, KĀTJ. ÇR. 7, 2, 18. hat statt dessen: अमोत्रधित, was der Sch. durch अरुनकप्रनालित erklärt.

अपवर्तार (von वच् mit अप) m. *Abwehrer*: उतापवक्ता कृद्यविधश्चित् RV. 1, 24, 8. एका च मे दशं च मे अपवक्तारं (fut. periphr.) आपधे AV. 5, 15, 1. — Vgl. अपवाचन.

अपवन (1. अप + वन) n. *angepflanzter Wald, Park* H. 1111. — Vgl. उपवन.

अपवत्त adj. *wässrig*: अपवत्ता अपवाञ्चरुरेक सीदतु AV. 18, 4, 24. — Von 2. अप् mit Einschaltung eines अ zwischen Thema und Suffix wie in अपसु = अप्सु RV. 8, 4, 14.

अपवर्क (von वृक् mit अप) m. *Schlafzimmer* H. 995. n. TRIK. 2, 2, 5.

अपवर्ग (von वर्त् mit अप) m. 1) *Abschluss, Ende*: उपक्रमप्रभृत्यपवर्गपर्यन्त Nir. 1, 1. P. 2, 3, 6. 3, 4, 60. आ क्रतोरपवर्गात् ÂÇV. GRHJ. 1, 23. कर्मापवर्गे KĀTJ. ÇR. 2, 2, 23. 15, 10, 23. ०गीत् 25, 13, 37. सोमाप० adj. 15, 9, 22. पश्चादप० adj. 2, 7, 26. पश्चाप० was in fünf Tagen zum Abschluss gelangt 15, 4, 2. मासाप० 23, 1, 1. नास्ति परलोकः । मृत्युरेवापवर्ग इति

PRA. 28, 1. = क्रियावसानसाफल्य H. an. 4, 46. MED. g. 51. VICYA im ÇKDR. = फलप्राप्तिपूर्विका क्रियापरिसमाप्तिः P. 2, 3, 6, Sch. = क्रियात्त, कार्यसमाप्तिः ĠĀTĀDH. und RATNĀV. im ÇKDR. = पूर्णता DHAR. im ÇKDR. — 2) *Ausnahme* (von einer Regel): अभिव्याप्यापकर्षणमपवर्गः SUÇR. 2, 558, 5. — 3) *Gabe, Geschenk* (त्याग) TRIK. 3, 3, 53. H. an. 4, 46. MED. g. 51. ÂÇV. ÇR. 9, 9. KAUC. 1. न तेऽपवर्गः मुक्तादिनाकृतस्तथा यथान्येषु वेषु ŚĀV. 5, 51. — 4) *die letzte Befreiung der Seele* (मोक्ष) AK. 1, 1, 4, 16. TRIK. H. 75. H. an. MED. मुषुप्तस्य स्वप्नादर्शने ज्ञेशभाववदपवर्गः NĀJĀ-S. 4, 63. ज्ञानेन चापवर्गः SĀMĀKHAJ. 44. भोगस्वर्गापवर्गदा (देवी) DEV. 13, 3. COLEBR. Misc. Ess. I, 401. — Vgl. अपवर्जन.

अपवर्जन (wie eben) n. 1) *das Verlassen* H. an. 5, 23. MED. n. 228. — 2) *das Geben, Spenden* AK. 2, 7, 29. H. 387. H. an. MED. — 3) *die letzte Befreiung der Seele* (निर्वाण) H. an. MED. — Vgl. अपवर्जन.

अपवर्त (von वर्त् mit अप) m. *Fortbringer, Abkürzer; der Divisor, der für beide oder bloss für eine Grösse einer Gleichung angewandt wird*, COLEBR. Alg. 363.

अपवर्तन (wie eben) n. 1) *das Wegrücken, Entfernen*: स्थानाप० SUÇR. 2, 91, 14. — 2) *das Entziehen*: न त्यागोऽस्ति द्विषत्याश्च न च दायापवर्तनम् M. 9, 79. — 3) *Abkürzung, Reduction auf die geringsten Grössen; Division ohne Rest; der dazu angewandte Divisor*, COLEBR. Alg. 113.

अपवाचन (von वच् im caus. mit अप) n. *das Wegsprechen, Abwehren*; s. अनप०.

अपवाद (von वद् mit अप) m. 1) *üble Nachrede, Tadel* AK. 4, 1, 5, 13. 3, 4, 1, 4. 16, 91. H. 271. किं किरिष्यामि राज्येन सापवादेन R. 2, 98, 3. 6, 100, 14. प्रतिलोम्यापवाद eine Beschimpfung in herabsteigender Linie, d. h. wo der Höhere den Niedern beschimpft, JĀGĀN. 2, 207. PAKĀT. 36, 19. Mit dem gen. des subj.: न परस्यापवादेन परेषां दाडमाचरेत् Hir. II, 136.